

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ РЕКТОРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ЄВРОПИ
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ**

...

16 ЛЮТОГО 2023

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)*

За загальною редакцією академіка В. П. Андрущенко

Редакційна колегія:

- Віктор Андрущенко* – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова
(голова редакційної колегії);
- Лешек Корпоровіч* – професор Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Роман Вернидуб* – проректор з навчально-методичної роботи
УДУ імені Михайла Драгоманова (заступник голови редакційної колегії);
- Григорій Торбін* – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова
(заступник голови редакційної колегії);
- Павло Горінов* – в. о. директора навчально-наукового інституту права
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Володимир Євтух* – декан факультету соціально-політичних наук
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Юрій Кондратьєв* – директор Міждисциплінарного центру складних систем
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Микола Кириченко* – директор Державного закладу вищої освіти
«Університет менеджменту освіти» НАПН України;
- Лариса Лук'янова* – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України;
- Наталія Мозгова* – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Тарас Олефіренко* – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Василь Федоришин* – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Сергій Русаков* – директор навчально-наукового інституту філософії
та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Наталія Титова* – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Таміла Новіцька* – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ
БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ : збірник матеріалів міжнародного
форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенко. – Київ : Вид-во УДУ імені
Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.**

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: <https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02>

© Автори статей, 2023

© Редакційна колегія, 2023

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

навчання у рейтингових закладах вищої освіти; перспективи отримання престижної роботи та постійного місця проживання; можливість безкоштовного навчання; відносно легкі умови вступу до закладу вищої освіти; доступна вартість навчання та проживання, кращі економічні й соціально побутові умови.

Таким чином, в Україні потрібні подальші реформи в освіті для того щоб здобувачі освіти, які потрапили за кордон з часом повернулися в Україну. Пріоритетами таких реформ мають залишатися забезпечення сталості та безперервності освіти, створення безпечних умов для навчання та викладання, психологічна підтримка учасників освітнього процесу, продовження якісних трансформацій на всіх рівнях освіти.

Використана література:

1. Олешко А. А., Ровнягін О. В. Сучасні тенденції міжнародної освітньої еміграції з України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 3. С. 21–25.
2. Проект Стратегії сталого розвитку України до 2030 року. file:///C:/Users/User/Downloads/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf
3. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>

УДК 37.013.2-022.316

Прибора Н. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хімії
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ЯК СВІТОВОЇ ТЕНДЕНЦІЇ

Концепція неперервної освіти була взята на озброєння понад 50 років тому. Найбільші міжнародні організації – ЮНЕСКО, Міжнародна організація праці (МОП), Рада Європи та Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) – визначили неперервну освіту як одну з центральних соціальних та педагогічних проблем сучасності.

Спочатку неперервну освіту трактували як компенсаторну, тобто як таку, що усуває недоліки освіти дорослих, пов'язані із неактуальністю отриманих раніше знань. Згодом головною стала проблема підвищення кваліфікації. З другої половини 70-х років минулого століття у зарубіжній літературі все частіше неперервну освіту розглядають як можливість особи адаптуватися до життя в постійно змінюваних умовах.

Наразі неперервну освіту трактують як єдину систему державних та громадських освітніх установ, що забезпечує організаційну, змістову єдність та взаємозв'язок усіх ланок, які спільно вирішують завдання виховання, загальноосвітньої, політехнічної та професійної підготовки кожної людини з урахуванням актуальних та перспективних суспільних потреб та задовольняють її прагнення до гармонійного розвитку упродовж усього життя.

Основними принципами неперервної освіти виступають такі: загальність, демократизм та доступність; безперервність; інтегративність та наступність; відкритість; принцип самоосвіти.

Загальність, демократизм і доступність передбачають, що неперервна освіта – відкрита система для людей будь-якого віку, освітнього та інтелектуального рівня. Створюються такі альтернативні форми здобування освіти і у такій кількості, скільки необхідно для задоволення запитів, що виникають.

Безперервність системи освіти означає досягнення цілісності освітнього процесу, інтегрованості (об'єднаності) всіх етапів та ступенів: базової, загальної, вищої і т. ін. Освіта неперервна не тому, що людина постійно переходить від однієї форми навчання до іншої, а тому, що, отримуючи освіту певного рівня або працюючи, вона може паралельно або в міру необхідності доповнювати, розширювати її іншими способами як через систему державної чи громадської освіти, так і шляхом самоосвіти. Безперервність освіти, передусім, виявляється у створенні умов для того, щоб людина могла вчитися без жодних перепон та обмежень. Цей принцип проявляється у формуванні в людини з раннього дитинства і протягом усього життя потреби у знаннях та постійному поповненні й вдосконаленні їх, а суспільство, зацікавлене у неперервній освіті, стимулює цю потребу всіма можливими способами та створює такі умови для навчання, роботи, отримання та підвищення кваліфікації, за яких кожен його член ставиться в ситуацію необхідності постійної освіти упродовж усього життя.

Інтегративність і наступність передбачають планування процесу, що являє собою не просту суму базової і подальшої підготовки, а їх взаємопов'язане ціле. Неперервність освіти визначає, що зв'язок між предметами будується відповідно до логіки змісту та цілей кожного з етапів, де послідовно збільшується складність не стільки навчального матеріалу, скільки навчальної діяльності.

Відкритість виявляється у здатності до постановки нових цілей, що випереджають оновлення змісту виховання та навчання.

Самоосвіта постає як поєднання між окремими ступенями спеціально організованого навчання, надаючи освітньому процесу безперервний, висхідний, цілісний характер. Поза самоосвітою ідея неперервної освіти неможлива.

Якої б форми не набувала неперервна освіта, завжди найважливішою фігурою в ній буде вчитель. Жодні підручники та навчальні засоби не мають такого впливу на учня, як особистість та майстерність педагога. Відомо, що поза безпосереднім впливом учителя на учня справжнє виховання неможливе. Тільки особистість може впливати на розвиток і самовизначення особистості, лише характером можна сформувати характер.

Особливо гостро це простежується в умовах дистанційного навчання, де спілкування між учнем та учителем відбувається опосередковано. Якість та результативність освітнього процесу все більше залежить від наполегливості та вмотивованості здобувача освіти, а також професійності та майстерності учителя. Зрозуміло, що оволодіння більшістю освітніх технологій стало можливим лише завдяки реалізації основних принципів неперервності в освіті.